

Fellessak 1/19: Ny vurdering av kvote og område for lisensfelling av ulv i 2018-2019

Sekretariatene i region 4 og region 5 tilrår at rovviltnemndene i region 4 og region 5 anmoder Klima- og miljødepartementet om at departementet fastsetter en ny kvote for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona på inntil 4 dyr.

Bakgrunn

I møte den 19. juni 2018 fastsatte rovviltnemndene i region 4 og region 5 en kvote for lisensfelling av inntil 12 dyr utenfor ulvesona. Dette vedtaket ble påklaget. Nemndene opprettholdt sitt vedtak, og klagesaken ble endelig avgjort av Klima- og miljødepartementet. I vedtak av 27. september opprettholdt KLD nemndenes vedtak om en kvote på 12 dyr utenfor ulvesona. Det er nå felt 12 dyr innenfor det aktuelle lisensfellingsområdet, og kvota er dermed fylt. Nemndene har bedt sekretariatene om å legge fram en sak om økt kvote for lisensfelling av ulv.

Styrende dokumenter

Sekretariatene viser til saksframlegget i fellessak 3/18 hvor det er redegjort for styrende dokumenter som ligger til grunn for vedtak om lisensfelling. De samme styrende dokumenter vil ligge til grunn for vurderingene nå og gjentas ikke her.

Om nemndenes myndighet

Gjeldende vedtak i saken er KLDs vedtak i klagesaken av 27.9. Det framgår av rovviltforskriftens § 10 fjerde ledd at «Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.». I en tilsvarende sak fra 2013 opphevet Miljøverndepartementet rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak om utvidet kvote for jakt på gaupe, med begrunnelse at det ikke forelå nye opplysninger.

I dette tilfelle kan ikke sekretariatene se at det foreligger nye opplysninger som kan gi grunnlag for at rovviltnemndene kan fatte et nytt vedtak i saken, se om kunnskapsgrunnlaget under. Nemndene er imidlertid frie til å anmode departementet om å øke den fastsatte kvoten.

Mottatte innspill

Norges Jeger- og Fiskerforbund avd. Hedmark har i brev av 7.1. stilet til leder og nestleder i rovviltnemnda i region 5 anmodet om at kvoten for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen økes med 5 dyr.

Kunnskapsgrunnlaget

I sekretariatenes saksframlegg 3/18 er det redegjort for bestandsstatus og utvikling hos ulv, samt utviklingen i skadeomfang på husdyr de senere år. I brev av 6.9.2018 har Miljødirektoratet gitt sin faglige tilrådning ovenfor departementet. Dette er lagt til grunn ved departementets klagebehandling. Under gis en oppdatert status på kunnskapsgrunnlaget.

Skader forårsaket av ulv

Departementets ferdigstilte sin klagebehandling i vedtak av 27. september. På vedtakstidspunkt var beitesesongen for bufe på det nærmeste over, men det har tilkommet noen nye skader etter departementets vedtak. I perioden 27.9.2018 til 15.1.2019 er det dokumentert 3 skader på tamrein i Elgå reinbeitedistrikt. I samme periode er 3 sau i Rendalen, 1 sau i Åmot og 1 sau i Tynset kommune – til sammen 5 sau - dokumentert tapt til ulv. I Akershus er det dokumentert 5 sau tapt til ulv i perioden 27.9.2018 til 15.1.2019. I samme periode er det også dokumentert 2 jakthunder skadd/drept av ulv i Akershus. En medvirkende årsak til at det ble såpass mange skader sent på høsten er at den vanskelige førsituasjonen gjennom sesongen medførte at beitesesongen i mange områder ble forlenget utover høsten.

Dokumenterte tap til ulv i Hedmark og Akershus 2018 og 2017:

	Hedmark		Akershus	
	2018	2017	2018	2017
sau	467	104	26	77
storfe	1	1	0	0
tamrein	5	0	0	0
hund	1	7	3	4

Bestandsstatus og -utvikling hos ulv i region 4 og region 5

Ved vurdering av kvote for lisensfelling skal det ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd gjøres en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling. For detaljerte opplysninger om bestandsstatus for ulv vises det til fellessak 3/18, samt til siste årsrapport fra Rovdata og Høgskolen i Innlandet; «Bestandsovervåking av ulv vinteren 2017-2018».

I følge naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav a til f kan vedtak treffes bare hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Bestandsstatus

Vinteren 2017-2018 ble totalt 41 familiegrupper av ulv dokumentert i Skandinavia, hvorav 28 i Sverige, åtte i Norge og fem med tilhold på begge sider av riksgrensen.

Totalt ble 31 revirmarkerende par påvist, hvorav 23 ble funnet i Sverige, fem på tvers av riksgrensen og tre i Norge.

Ved feltregistreringer og DNA-analyser ble det bekreftet 41 ynglinger av ulv i Skandinavia i 2017, hvorav 28 valpekull påvist i Sverige, fem i svensk-norske grenserevir og åtte i Norge.

Seks av de åtte helnorske familiegruppene hadde fullstendig tilhold innenfor ulvesonen, mens de to resterende hadde delvis tilhold innenfor denne sona (Julussa og Osdalen). Ett par (Koppangsparet) ble kun registrert utenfor ulvesona, mens de to andre norske parene kun registrert innenfor ulvesona.

Bestandsutvikling

I den skandinaviske ulvestammen har det etter 2015 vært en nedadgående trend i antall familiegrupper. Fra vintersesongen da ulvebestanden var størst i 2014-2015 til siste sesong i 2017-2018 har antallet registrerte familiegrupper totalt i Skandinavia sunket fra 49 til 41, en reduksjon på 16% for 3-årsperioden. Antall ynglinger, som er basis for bestandsberegningen, følger trenden i antall familiegrupper, og dermed synes også totalbestanden av ulv i Skandinavia å ha blitt redusert i siste 3-årsperiode.

I samme 3-årsperiode har antall familiegrupper i norsk delbestand økt fra 5,5 til 10,5 familiegrupper, noe som tilsvarer nesten en dobling av norsk delbestand i løpet av perioden.

Kjent avgang etter nemndenes vedtak av 19.6.2018

Etter nemndenes vedtak den 19.6. er hele kvoten på 12 dyr utenfor ulvesona i region 4 og region 5 fylt. I tillegg er det felt 2 dyr av Slettås-flokken innenfor ulvesona. Ut over dette er avgangen 1 dyr i Oppland, 1 i Buskerud og 2 i Finnmark. I tillegg er det gjenfunnet 1 dødt dyr der dødsårsaken ikke er kategorisert som irregulær avgang. Sett under ett for alle rovviltregionene ble det vedtatt en samlet kvote på 26 ulver utenfor ulvesonen.

Dødsårsak	Dødsdato	Kjønn	Kommune	Fylke
Lisensfelling	03.01.2019	Hunn	Stange	Hedmark
Lisensfelling	01.01.2019	Hann	Trysil	Hedmark
Lisensfelling	01.01.2019	Hunn	Trysil	Hedmark
Lisensfelling	16.12.2018	Hann	Rendalen	Hedmark
Lisensfelling	16.12.2018	Hunn	Rendalen	Hedmark
Lisensfelling	29.11.2018	Hann	Karasjok	Finnmark
Lisensfelling	01.11.2018	Hunn	Tynset	Hedmark
Lisensfelling	31.10.2018	Hunn	Stor-Elvdal	Hedmark
Lisensfelling	31.10.2018	Hann	Stor-Elvdal	Hedmark
Lisensfelling	28.10.2018	Hann	Karasjok	Finnmark
Lisensfelling	7.10.2018	Hann	Eidsvoll	Akershus
Lisensfelling	6.10.2018	Hunn	Ringerike	Buskerud
Lisensfelling	29.09.2018	Hann	Lillehammer	Oppland
Skadefelling	16.09.2018	Hunn	Hamar	Hedmark
§ 17. Nødverge	27.08.2018	Hunn	Trysil	Hedmark
Påkjørsel	15.08.2018	Hann	Skiptvet	Akershus
Skadefelling	23.07.2018	Hunn	Rendalen	Hedmark
Skadefelling	28.06.2018	Hann	Rendalen	Hedmark

Sekretariatenes vurdering

Sekretariatene viser til at vedtatt kvote på 12 dyr utenfor ulvesona er fylt. Sekretariatene har forespurt Høgskolen i Innlandet og SNO, og viser også til siste foreløpige bestandsrapport fra 15.

desember 2018. Vi er ikke kjent med at det pr dato finnes flere ulv i de aktuelle områdene. Foreliggende kunnskap om bevegelsesmønster for unge ulver viser imidlertid at mange ungdyr forlater oppvekstreviret i løpet av ettervinteren og våren. Det er derfor relativt stor sannsynlighet for at ung ulv vil kunne vandre inn og forsøke å etablere seg i region 4 og region 5 utenfor ulvesona, og dette innebærer risiko for omfattende skader.

Gjennom nemndenes vedtak av 19.6.18 og KLDs vedtak av 27.9.18 er det fastslått at det er hjemmel i henhold til nml § 18 andre ledd bokstav b og c for felling i disse områdene. Sekretariatene gjør derfor ingen ny vurdering av hjemmelsgrunnlaget etter nml § 18.

Miljødirektoratet har i sin uttalelse av 6. september 2018 kommet til at uttaket av 12 dyr ikke er til hinder for å nå bestandsmålet etter endt lisensfelling, og heller ikke reduserer muligheten for bestandens overlevelse på lang sikt. Videre kommenterer Miljødirektoratet at «..denne delen av den samlede lisensfellingskvoten hovedsakelig innretter seg mot enslige streifdyr av ulv, hvor uttaket i svært liten grad påvirker bestandsoppnåelsen.» Når det gjelder virkningen på den samlede skandinaviske bestanden sier Miljødirektoratet at det «..ikke kan utelukkes at effektivering av vedtatte kvoter i den norske delen av bestanden kan bringe den samlede skandinaviske ulvebestanden under anbefalt nivå.»

Siste offisielle bestandsrapport viser at Norge berøres av 10,5 familiegrupper med yngling (grenserevir teller med 0,5). Av disse ble familiegruppene i Osdalen og Julussa tatt ut vinteren 2017-2018, og familiegruppen i Slettås ble tatt ut vinteren 2018-2019.

Sekretariatene vurderer at et noe økt uttak av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og region 5 ikke er til hinder for at bestandsmålet nås i 2019. Basert på erfaringer med innvandring av streifullv på vårvinteren mener sekretariatene at kvoten bør være på 4 dyr.

Sekretariatene viser til vurderingene i KLDs vedtak av 27.9.18, der det fastslås at vilkårene for felling etter nml. § 18, første ledd c er oppfylt innenfor disse områdene. I tillegg er nml. § 18, første ledd b oppfylt innenfor prioriterte beiteområder. Det er lagt vekt på prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Sekretariatene ser for øvrig at det kan være en aktuell problemstilling å avgrense lisensfellingsområdet til viktige beiteområder, altså de områdene der KLD har vurdert at lisensfelling kan skje med hjemmel i nml § 18 andre ledd bokstav b. Vi mener imidlertid at det er mest ryddig å overlate vurderingen av eventuell endring av lisensfellingsområdet til KLD.

Det anbefales en kvote på inntil 4 dyr. Kvotens størrelse er foreslått slik på bakgrunn av forventet antall dyr som vil kunne vandre inn i områdene utenfor ulvesona i region 4 og 5 i 2018/2019. Eventuelle uttak av ulv på skadefelling eller annen irregulær avgang etter at vedtaket fattes vil trekkes fra kvota for lisensfelling, jf. rovviltforskriften § 7.

I sin klagebehandling slo departementet fast at vilkåret om at uttaket ikke truer bestandens overlevelse skal vurderes opp mot hele den sørskandinaviske ulvebestanden. Den norske ulvebestanden er i stadig økning, likevel har det vært en nedgang i den sørskandinaviske bestanden totalt siden vinteren 2014/2015. Nedgangen skyldes en betydelig reduksjon i den svenske delen av stammen. Svenske myndigheter har slått fast at bestanden ligger på grensen av det som er *gyvnnsam bevarandestatus*. Sekretariatene viser til at lisensfellingsområdet er avgrenset til områder utenfor ulvesona. Felling av dyr utenfor ulvesona vil i mindre grad påvirke bestandsoppnåelsen i Norge.

Det er en relativt høy grad av innavl i den skandinaviske ulvestammen, noe som kan bidra til å true bestandens overlevelse på sikt. Dette tilsier at bestanden bør forvaltes i den øvre delen av bestandsmålet. Det er per nå ingen kjent forekomst av genetisk viktige individer utenfor ulvesona. Sekretariatene viser for øvrig til at bestanden ligger vesentlig over bestandsmålet, og at det per nå ikke er kjente revirer utenfor ulvesona i Norge.

Ut fra den kunnskap sekretariatene har, mener vi det er grunnlag for å anta at et uttak på inntil 4 ulver utenfor ulvesona i region 4 og 5 ikke vil være til hinder for å nå bestandsmålet kommende år. Et slikt uttak vil heller ikke true bestandens overlevelse på sikt. Det forutsettes at det iverksettes nødvendige tiltak for å hindre felling av eventuelt genetiske viktige individer som kommer inn i fellingsområdet.

Sekretariatene tilrår at rovviltnemndene i region 4 og region 5 vedtar følgende anmodning til Klima- og miljøverndepartementet:

Rovviltnemndene i region 4 og 5 viser til den nasjonale målsettingen om 4-6 årlige ynglinger, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesona skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. De siste dokumenterte data om ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert totalt 10,5 ynglinger der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse har 8 ynglinger forekommet i helnorske revirer.

Den fastsatte kvoten på 12 dyr utenfor ulvesona er fylt. Foreliggende kunnskap om bevegelsesmønster for unge ulver viser at mange ungdyr forlater oppvekstreviret i løpet av ettervinteren og våren. Det er derfor stor sannsynlighet for at ung ulv vil kunne vandre inn og forsøke å etablere seg i region 4 og region 5 utenfor ulvesona, og at dette innebærer risiko for omfattende skader.

Rovviltnemndene i region 4 og region 5 anmoder Klima- og miljøverndepartementet om å øke kvoten for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og region 5 med 4 dyr.